

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 888 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Ilxomjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqitirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Qandli diabet bilan og'rikan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
Shermatova Yakut Sabirovna	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
Turdiyeva Zilola Jalilovna	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
Xalikova Umida Mirovna	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
Kushakova Gulnora Egamkulovna	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
Normurodova Gulnora Ikromovna	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
Jurakulova Dildora Ziyadullayevna	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
Kazakova Saxiba Abdurayimovna	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
Ziyayev Adxamjon	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
Jo'rayeva Nozima Nozim qizi	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
Ashirova Sojida Baxromovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
Jabborova Salomat Abdijalilovna	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
Raximova Xurshidaxon Sadikovna	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
Xalikova Nargiza Abduvaliyevna	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
Zayirkulova Nozima Ilyas qizi	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
Zikriyayev Zokir Mamirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
Artikova Nodira Shavkat qizi	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
Bekchanova Kuvanch Roximovna	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
Kambarov Kozimjon Ibragimovich	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
Sadikova Umida Botirovna	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
Raximova Faridabonu Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
Raximova Mushtariy Alisher qizi	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
Zoxidov Jahongir Botirxonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
Teshabayeva Oyguil Fazliddinovna	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
M. R. Sultonova	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmirza Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Bauirjan Seytgalievich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhaxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish ..	323
Ibodullaeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiqodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyni "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirlijeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeva	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat shafatida	453
Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
O'tayev Akram Yo'ldoshevich	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
<i>Nematova Gulsanam Abdullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
<i>Sharipova Farida Salimddjanovna</i>	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetentsiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
<i>Mirzayeva Shaxida Abidinbiyevna, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
<i>Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabdjnov Sadritdin Maxamatdinovich</i>	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
<i>Baltabayeva Durdona Erkin qizi</i>	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
<i>Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich</i>	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi	507
<i>Askarova Zuhra Shavkat qizi</i>	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
<i>D. A. Raxmatova</i>	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
<i>Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
<i>Berdaliev Gulasal Abdukunduzovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati	526
<i>Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi</i>	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
<i>Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich</i>	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
<i>Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna</i>	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
<i>Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich</i>	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
<i>Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi</i>	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
<i>Yuldashova Madina Murodjon qizi</i>	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
<i>Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi</i>	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
<i>Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li</i>	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli	570
<i>Jo'raboyeva Odinaxon Umid qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqitirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
<i>Azimova Dilnoza Raximjon qizi</i>	

Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari	579
<i>Asrarchanova E'tibor Abduvahob qizi</i>	
Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari	582
<i>Xojiakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari.....	586
<i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abduvahob qizi</i>	
Til ta'limining hozirgi holati.....	590
<i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	
Talabalarning ijodiy rivojlanishida kretivlikning asosiy yo'nalishlari	593
<i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati.....	596
<i>Safarova M. A.</i>	
Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	600
<i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	
Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред.....	602
<i>Каримбаев Атабек Мерданович</i>	
Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari	606
<i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	
Intellektual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar.....	610
<i>Tursunbekova Nozima</i>	
Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	613
<i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	618
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi.....	622
<i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	
Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish	626
<i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	
18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari	631
<i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati.....	636
<i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	
Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri.....	641
<i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	
Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi.....	646
<i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	650
<i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	
Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli.....	654
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Yengil dizatriyal bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari.....	658
<i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	
Ochilmagan bo'z qalblar hazor.....	662
<i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
Abdullayeva Charos Farkhodovna	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils	670
Ataullayev Fazliddin	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
Bovanova Umida Abdurahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
Bovanova Umida Abdurahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
Eshmurodova Shirin Oybekovna	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari	686
Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li	
Talabalarda affilativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
Omonova Nilufar Omon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
Ovxunov Iqboljon Abdunabiyeovich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi	702
Qurbonova Nafisa Saidjonovna	
Tárbiya párin oqítw arqalı oqíwshlardín kreativ qábiletin rawajlandırıw.....	706
Reymova Gulaim	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	714
Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
Sayfedinova Dildora Ikramiddinova	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun gosptal maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
Tajimbetov Anvar Tengelbayevich	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli	743
Usmonova Kamola Erkinovna	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
X. A. Suyunova	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni	752
Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
<i>Абидова М. И., Абидова Д. М.</i>	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении	764
<i>Амитова Майисия Рахмателлаевна</i>	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках иностранного языка	767
<i>Гилязиева Насиба Михайловна</i>	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ ...	770
<i>Ислямова Сония Юнусовна</i>	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований	779
<i>У. Ш. Салимов</i>	
Innovatsiyalar va an'analar integratsiyasi asosida talabalarni ma'naviy ruhda tarbiyalashni takomillashtirish	784
<i>Usmonova Dilafruz Umirzoqovna</i>	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligi	788
<i>Sharipov Ulug'bek Ibotovich</i>	
Texnologiya fanida raqamli ta'lim resurslari asosida amaliy ko'nikma va malakalarni rivojlantirish metodikasi	792
<i>X. Ch. Dusyorov, X. A. Qulmamatova, N. O. Shog'darov</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktab direktorlarining strategik boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirish tendensiyalari	796
<i>Itolmazova Gulzoda Qurbongeldiyevna</i>	
Sinfdan tashqari ishlar orqali boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etish metodikasi	800
<i>Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida axborotga oid ko'nikmalarni shakllantirishda didaktik o'yinlarning roli	805
<i>Shononova Gulsanam Shavkat qizi</i>	
Masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish tajribasi	810
<i>Shukurov Mirshod Karim o'g'li, Sharipov Bahrom Bo'riyevich</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion metodlarning sifatli ta'limdagi o'rni	816
<i>Jabbarova Zuhra Omondullayevna</i>	
Zamonaviy yondashuvlar asosida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish	819
<i>Bozozrova Adiba Xudayarovna</i>	
Ta'lim muassasalarida psixologik xizmatni olib borishda psixodiagnostik faoliyatning o'rni	823
<i>Odamova O'g'iljon Kenjayevna</i>	
Pedagogical and Psychological Possibilities of Technological Education in Developing Constructive Thinking in Early School Age	827
<i>Egamova Anbarjon Atanazarovna</i>	
Shaxsda empatiya shakllanishining yosh davrlar bo'yicha psixologik xususiyatlari	832
<i>Kurbanova Zaynab Jurakulovna</i>	
Voleybolchilarning tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	836
<i>Mustafayev Yoqubjon Xayrullayevich, Samatova Maftuna Sohib qizi</i>	
Oliygo'h talabalari o'rtasida basketbol sporti mashg'ulotlari orqali jismoniy sifatlarini rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari	840
<i>Mustafayev Yoqubjon Xayrullayevich, Husenova Norjona Umid qizi</i>	
Inson shaxsini shakllantirishda jamiyat tarbiyasining ahamiyati	844
<i>Normurodova Munisa Nuriddin qizi</i>	
Ikki tilli nutqda kod almashtirish hodisasining lingvistik, pragmatik va ijtimoiy funksiyalari	847
<i>Nurmamatova Zarifa Abdiraup qizi</i>	
Yosh kurashchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini shakllantirish metodikasi	850
<i>Nurullayev Abdixoliq Qaxxorovich</i>	

Jismoniy tarbiya murabbiylarining faoliyatini sport klublarida tashkil qilishning integrativ mexanizmlari didaktik-metodik yondashuvlar	853
O'rinov Oblaqul Jumayevich	
O'quvchilarning ta'lim olish jarayoniga zamonaviy o'qitish usullarining ta'siri	857
Ochilova Sarvinoz Bozor qizi	
Talabalarga Regbi-7 sport o'yinida himoya va hujum usullari hamda texnologiyalarini takomillashtirish	860
Ramazonova Gulmira G'olib qizi	
Oliy ta'limda siyosiy tafakkurni shakllantirishda sun'iy intellektning pedagogik modeli: nazariya va amaliyot uyg'unligi.....	863
Rasulev Bobirjon Atxamovich	
Boshlang'ich sinflar ta'lim tizimida kommunikativ ta'lim harakatlarini shakllantirishning tashkiliy-pedagogik shartlari	867
Shoira Rahimova Adilbekovna	
Raqamli texnologiyalar asosida talabalarning o'quv faoliyatini integrativ mexanizmlar orqali tashkil qilish va rivojlantirish.....	871
Sirojov Otajon Orifjonovich	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini mediata'lim resurslari vositasida rivojlantirish metodikasi	875
Suleymanova Ra'no Dustbekovna, Bekova Nilufar Aliboy qizi	
Nemis tilidan o'zbek tiliga tarjimada yuzaga keladigan lingvistik va kommunikativ qiyinchiliklar.....	881
Turamurodova Sevinch Anvarovna	
Globalashuv jarayonida ma'naviy-mafkuraviy mexanizmlarning estetik madaniyatda ifodalanishi	884
Xudayberdiyeva Xuriyat Karimberdiyevna	

MASOFAVIY TA'LIM SHAROITIDA JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARINI TASHKIL ETISH TAJRIBASI

Shukurov Mirshod Karim o'g'li

Buxoro innovatsiyalar universiteti o'qituvchisi

Sharipov Bahrom Bo'riyevich

Buxoro innovatsiyalar universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish tajribasi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda COVID-19 pandemiyasi hamda undan keyingi davrda masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini oshirish yo'llari o'rganilgan. Eksperimental tadqiqot natijalari innovatsion raqamli texnologiyalar, video mashg'ulotlar, onlayn monitoring tizimlari va individual yondashuvga asoslangan masofaviy jismoniy tarbiya dasturining an'anaviy masofaviy mashg'ulotlarga nisbatan yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot O'zbekiston Respublikasining Toshkent, Farg'ona va Buxoro viloyatlaridagi oliy ta'lim muassasalari bazasida 2022–2024 yillarda olib borildi.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, jismoniy tarbiya, onlayn mashg'ulotlar, raqamli texnologiyalar, jismoniy faollik, sog'liqni saqlash kompetensiyasi, innovatsion metodika, talabalar, sport pedagogikasi, COVID-19.

Abstract: This article provides a scientific-theoretical and practical analysis of the experience of organizing physical education classes in the context of distance learning. The study examines ways to improve the effectiveness of distance physical education classes during the COVID-19 pandemic and in the post-pandemic period. The results of the experimental research demonstrate that a distance physical education program based on innovative digital technologies, video-based training sessions, online monitoring systems, and an individualized approach is more effective than traditional forms of distance learning. The research was conducted at higher education institutions in the Tashkent, Fergana, and Bukhara regions of the Republic of Uzbekistan during 2022–2024.

Key words: distance learning, physical education, online classes, digital technologies, physical activity, health-preserving competence, innovative methodology, students, sports pedagogy, COVID-19.

Аннотация: В статье проводится научно-теоретический и практический анализ опыта организации занятий по физическому воспитанию в условиях дистанционного обучения. В ходе исследования изучены пути повышения эффективности дистанционных занятий по физическому воспитанию в период пандемии COVID-19 и в пост-пандемийный период. Результаты экспериментального исследования показали, что программа дистанционного физического воспитания, основанная на применении инновационных цифровых технологий, видеотренировок, онлайн-систем мониторинга и индивидуального подхода, обладает более высокой эффективностью по сравнению с традиционными формами дистанционных занятий. Исследование проводилось на базе высших учебных заведений Ташкентской, Ферганской и Бухарской областей Республики Узбекистан в 2022–2024 годах.

Ключевые слова: дистанционное обучение, физическое воспитание, онлайн-занятия, цифровые технологии, физическая активность, компетенция сохранения здоровья, инновационная методика, студенты, спортивная педагогика, COVID-19.

KIRISH

XXI asrda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimining barcha sohalariga, jumladan, jismoniy tarbiya faniga ham chuqur ta'sir ko'rsatmoqda. 2020–yilda COVID-19 pandemiyasining boshlanishi butun dunyo bo'ylab ta'lim muassasalarini masofaviy ta'lim tizimiga o'tishga majbur qildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–4734–son¹ qarori ham masofaviy sharoitda jismoniy tarbiya tizimini takomillashtirish zaruratini belgilab berdi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-yanvardagi "O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–4734–son qarori: <https://lex.uz/ru/docs/-4711327>

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jismoniy tarbiya fanining o'ziga xos xususiyati shundaki, u bevosita jismoniy harakatni, mashqlar bajarishni va sport jihozlaridan foydalanishni talab qiladi. Masofaviy ta'lim sharoitida ushbu talablarni to'liq qondirish murakkab vazifa hisoblanadi. L.P. Matveyev jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi sohasidagi fundamental tadqiqotlarida jismoniy tarbiyaning asosiy maqsadi organizmni har tomonlama rivojlantirish va jismoniy kamolotga erishish ekanligini ta'kidlagan. Olim mashg'ulotlarning muntazam va tizimli ravishda olib borilishi zarurligini ilmiy jihatdan asoslab bergan.²

J.K. Xolodov va V.S. Kuznetsov jismoniy tarbiya va sport nazariyasi sohasida jismoniy sifatlarni rivojlantirish, harakat ko'nikmalarini shakllantirish va mustahkamlash metodikasini chuqur ishlab chiqqan. Olimlar o'quv-mashg'ulot jarayonining samaradorligini ta'minlashda pedagogik nazorat, individual yondashuv va tizimlilik tamoyillarining muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlagan.³

F.A. Kerimov O'zbekiston jismoniy tarbiya nazariyasi sohasida fundamental tadqiqotlar olib borgan hamda milliy ta'lim tizimida jismoniy tarbiyaning o'rni va ahamiyatini ilmiy asoslab bergan. Olim jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish zarurligini alohida ta'kidlagan.⁴

L.I. Lubysheva jismoniy va sportiv madaniyat sotsiologiyasi sohasidagi tadqiqotlarida jismoniy tarbiyaning shaxs ijtimoiylashuviga ta'sirini chuqur o'rganib, jismoniy faollikning individ salomatligi va ijtimoiy moslashuviga ijobiy ta'sirini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Olima jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining motivatsion jihatlari tahlil qilib, talabalarning jismoniy mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishini oshirish yo'llarini ishlab chiqqan.⁵

V.K. Balsevich sportga yo'naltirilgan jismoniy tarbiya konsepsiyasini ishlab chiqib, ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiyani tashkil etishning innovatsion yondashuvlarini taklif qilgan. Uning ontokineziologiya sohasidagi tadqiqotlari inson harakat faoliyatining yoshga xos xususiyatlarini chuqur o'rganish imkonini bergan.⁶

N.V. Lyandarskaya masofaviy ta'lim texnologiyalari asosida jismoniy tarbiya jarayonini tashkil etish masalalarini maxsus tadqiq qilgan. Olima raqamli texnologiyalar, video darslar va onlayn platformalar yordamida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini olib borish metodikasini ishlab chiqib, ularning samaradorligini eksperimental yo'l bilan isbotlagan.⁷

P.K. Petrov jismoniy tarbiyada axborot texnologiyalaridan foydalanish sohasida tadqiqotlar olib borib, kompyuter dasturlari, multimediya vositalari va internet resurslaridan jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida samarali foydalanish metodikasini ishlab chiqqan.⁸

V.I. Grigoryev oliy ta'lim muassasalarida masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish tajribasini o'rganib, onlayn platformalar orqali jismoniy tarbiya darslarini o'tkazish samaradorligini tahlil qilgan. Olim masofaviy mashg'ulotlarda talabalarning jismoniy faolligini nazorat qilish usullarini ishlab chiqqan.⁹

I.V. Manzheley jismoniy tarbiya va sport muhitining innovatsion texnologiyalari sohasida tadqiqotlar olib borib, ta'lim muhitini shakllantirish hamda sog'liqni saqlovchi texnologiyalarni joriy etish bo'yicha ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqqan.¹⁰

Xalqaro miqyosda D. Porat COVID-19 davrida jismoniy tarbiyaning holati va muammolarini chuqur o'rganib, masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini oshirish strategiyalarini taklif qilgan. V. Varea va G. Gonzalez-Calvo pandemiya davrida jismoniy tarbiya o'qitishning o'ziga xos muammolari va ularning yechimlarini tahlil qilgan.¹¹

Yuqoridagi ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish muammosi dolzarb bo'lib, ushbu yo'nalishda ilmiy tadqiqotlar yetarli darajada olib borilmagan. Xususan, O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish tajribasi maxsus tadqiq etilmagan. Shu sababli ushbu tadqiqotning maqsadi masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini oshirishga qaratilgan innovatsion metodikani ishlab chiqish hamda uning samaradorligini eksperimental yo'l bilan isbotlashdan iborat.

2 Matveyev L.P. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – M.: Fizkultura i sport, 2008. – 544 b.

3 Xolodov J.K., Kuznetsov V.S. Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi va metodikasi. – M.: Akademiya, 2012. – 480 b.

4 Kerimov F.A. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2005. – 384 b.

5 Lubysheva L.I. Jismoniy va sportiv madaniyat sotsiologiyasi. – M.: Akademiya, 2001. – 240 b.

6 Balsevich V.K. Sportga yo'naltirilgan jismoniy tarbiya ontokineziologiyasi. – M.: Teoriya i praktika fiz. kul'tury, 2000. – 274 b.

7 Lyandarskaya N.V. Masofaviy ta'lim texnologiyalari asosida jismoniy tarbiya jarayonini tashkil etish. – M.: Fizkultura i sport, 2021. – 186 b.

8 Petrov P.K. Jismoniy tarbiyada axborot texnologiyalari. – M.: Akademiya, 2013. – 288 b.

9 Grigoryev V.I. Oliy ta'lim muassasalarida masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlari // Teoriya i praktika fiz. kul'tury. – 2020. – №8. – B. 52–58.

10 Manzheley I.V. Jismoniy tarbiya va sport muhitining innovatsion texnologiyalari. – Tyumen': TGU, 2016. – 320 b.

11 Qarang: Porat D. Physical education during COVID-19; Varea V., Gonzalez-Calvo G. Physical education teaching challenges during pandemic.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot 2022–2024-yillarda O'zbekiston Respublikasining uchta viloyati (Toshkent, Farg'ona va Buxoro) dagi oliy ta'lim muassasalari bazasida olib borildi. Tadqiqot ishtirokchilari sifatida 144 nafar talaba tanlandi: 96 nafar talaba eksperimental guruhni (EG), 48 nafar talaba esa nazorat guruhini (NG) tashkil etdi.

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanildi: nazariy metodlar (ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, tizimli yondashuv, modellashirish), empirik metodlar (pedagogik kuzatuv, so'rovnoma, intervyu, pedagogik eksperiment, jismoniy tayyorgarlik testlari), statistik metodlar (Student t–mezoni, Pearson korrelyatsiya koeffitsienti, faktorli tahlil). Olingan ma'lumotlarni statistik qayta ishlashda SPSS 26.0 dasturiy ta'minotidan foydalanildi.

Jismoniy tayyorgarlikni baholashda V.K. Balsevichning sportga yo'naltirilgan jismoniy tarbiya metodi-kasidan foydalanildi. Mashg'ulotlarning samaradorligini aniqlashda L.P. Matveyevning jismoniy tarbiya nazariyasidagi mezonlar tizimiga tayanilib, beshta asosiy mezon ishlab chiqildi.

Masofaviy mashg'ulotlarni tashkil etishda P.K. Petrovning jismoniy tarbiyada axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha olib borgan tadqiqotlaridan foydalanildi. N.V. Lyandarskayaning masofaviy ta'lim texnologiyalari asosida jismoniy tarbiya jarayonini tashkil etish metodikasi asosiy yo'naltiruvchi sifatida qo'llanildi.

Talabalarning jismoniy faollik darajasini baholashda Xalqaro jismoniy faollik so'rovnomasi (IPAQ)dan foydalanildi. Sog'liqni saqlash kompetensiyasini baholashda V.A. Baronenkoning sog'lom turmush tarzi asoslari bo'yicha ishlab chiqilgan mezonlar tizimiga tayanildi.¹²

Tadqiqot uch bosqichda olib borildi. Birinchi bosqich – tayyorgarlik bosqichi (2022-yil yanvar–avgust) – ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, tadqiqot metodologiyasini ishlab chiqish, diagnostik instrumentariyni tanlash va moslashtirishdan iborat bo'ldi. Ikkinchi bosqich – eksperimental bosqich (2022-yil sentabr – 2024-yil may) – masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining innovatsion dasturini ishlab chiqish va joriy etish, eksperimental hamda nazorat guruhlarida mashg'ulotlarni olib borishni o'z ichiga oldi. Uchinchi bosqich – yakuniy bosqich (2024-yil iyun–dekabr) – yakuniy diagnostikani o'tkazish, olingan natijalarni statistik qayta ishlash va tahlil qilish bosqichidan iborat bo'ldi.

Eksperimental guruhda innovatsion masofaviy jismoniy tarbiya dasturi qo'llanildi. Ushbu dastur quyidagi komponentlarni o'z ichiga oldi: Zoom va Google Meet platformalari orqali jonli video mashg'ulotlar (haftasiga 3 marta, 60 daqiqa), YouTube kanalida joylashtirilgan maxsus video darsliklar, mobil ilovalar (Nike Training Club, Strava, Samsung Health) orqali jismoniy faollikni monitoring qilish, Telegram va Google Classroom platformalari orqali individual topshiriqlar berish va natijalarni tahlil qilish. Nazorat guruhida esa an'anaviy masofaviy mashg'ulotlar (yozma topshiriqlar, oddiy video ko'rsatmalar, yakka tartibdagi mashqlar) olib borildi.

Masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini baholash mezonlari tizimi quyidagi beshta mezonni o'z ichiga oldi: jismoniy faollik darajasi mezoni (haftalik jismoniy faollik hajmi, mashg'ulotlarda qatnashish muntazamligi, jismoniy yuklamalar intensivligi), texnik ko'nikmalar mezoni (mashqlarni to'g'ri bajarish sifati, harakatlar texnikasini o'zlashtirish darajasi, video tahlil asosida baholash), motivatsiya darajasi mezoni (mashg'ulotlarga qiziqish, mustaqil mashq qilishga intilish, sport va sog'lom turmush tarziga munosabat), mustaqillik ko'rsatkichi (mustaqil mashg'ulotlar soni, individual dasturni bajarish darajasi, o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalari), sog'liqni saqlash kompetensiyasi (sog'lom turmush tarzi haqidagi bilimlar, ovqatlanish madaniyati, stress bilan kurashish ko'nikmalari).

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning dastlabki bosqichida o'tkazilgan diagnostika natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental va nazorat guruhlarining jismoniy tayyorgarlik ko'rsatkichlari statistik jihatdan ahamiyatli farq qilmadi ($p>0,05$), bu esa guruhlarining boshlang'ich bir xilligini tasdiqladi. Ikkala guruhda ham talabalarning aksariyati past daraja ko'rsatkichlariga ega bo'ldi: eksperimental guruhda (EG) – 77,1%, nazorat guruhida (NG) – 75,0%.

L.P. Matveyevning jismoniy tarbiya nazariyasidagi ilmiy yondashuvlariga tayangan holda masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining innovatsion dasturi ishlab chiqildi. Dastur talabalarning individual jismoniy tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda bosqichma-bosqich yuklamalarni oshirish tamoyiliga asoslandi.

Ikki yillik eksperimental ish yakunida o'tkazilgan diagnostika natijalari sezilarli ijobiy o'zgarishlarni ko'rsatdi. Eksperimental guruhda innovatsion masofaviy dastur asosida olib borilgan mashg'ulotlar natijasida barcha beshta mezon bo'yicha statistik jihatdan ahamiyatli yaxshilanishlar qayd etildi. Nazorat guruhida ham ijobiy o'zgarishlar kuzatildi, biroq ular eksperimental guruh ko'rsatkichlariga nisbatan ancha past darajada bo'ldi.

¹² Baronenko V.A. Sog'lom turmush tarzi asoslari. – M.: Akademiya, 2006. – 256 b.

1-jadval: Masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini baholash natijalari¹³

No	Mezonlar	EG dastlabki	EG yakuniy	NG dastlabki	NG yakuniy	p-qiyamat
1	Jismoniy faollik darajasi	5,8±0,9	14,2±1,3	6,0±0,8	10,6±1,1	<0,01
2	Texnik ko'nikmalar	6,2±0,7	13,8±1,2	6,4±0,8	9,8±1,0	<0,001
3	Motivatsiya darajasi	7,0±0,8	15,4±1,1	7,2±0,9	11,2±1,2	<0,001
4	Mustaqillik ko'rsatkichi	6,4±0,6	14,6±1,0	6,2±0,7	10,4±0,9	<0,001
5	Sog'liqni saqlash kompetensiyasi	6,6±0,8	15,0±1,2	6,8±0,9	11,0±1,1	<0,001
	Jami	32,0±2,4	73,0±3,6	32,6±2,6	53,0±3,4	<0,001

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, barcha beshta mezon bo'yicha eksperimental guruhda statistik jihatdan ahamiyatli ijobiy o'zgarishlar sodir bo'lgan ($p<0,01$ va $p<0,001$). Jami ball ko'rsatkichi eksperimental guruhda 32,0 ball dan 73,0 ballga (128,1% ga o'sish), nazorat guruhida esa 32,6 ball dan 53,0 ballga (62,6% ga o'sish) yetgan.

Jismoniy faollik darajasi mezoni bo'yicha batafsil tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental guruh talabalarining haftalik jismoniy faollik hajmi 150 daqiqadan 420 daqiqaga oshgan. Mashg'ulotlarda qatnashish muntazamligi 45,2% dan 89,6% gacha ko'tarilgan. Nazorat guruhida esa haftalik jismoniy faollik hajmi 155 daqiqadan 280 daqiqaga, qatnashish muntazamligi 46,8% dan 68,4% gacha oshgan.

Texnik ko'nikmalar mezoni bo'yicha tahlil natijalariga ko'ra, eksperimental guruh talabalarida mashqlarni to'g'ri bajarish sifati 31,4% dan 72,8% gacha, harakatlar texnikasini o'zlashtirish darajasi esa 28,6% dan 68,4% gacha oshgan. Ushbu natijalar P.K. Petrov tomonidan asoslab berilgan video tahlil texnologiyalarini qo'llash samaradorligini tasdiqlaydi.

Motivatsiya darajasi mezoni bo'yicha eksperimental guruhda mashg'ulotlarga qiziqish 35,0% dan 82,4% gacha, mustaqil mashq qilishga bo'lgan intilish esa 32,6% dan 76,8% gacha oshgan. Nazorat guruhida mos ravishda qiziqish 36,0% dan 62,4% gacha, mustaqil mashq qilishga intilish 33,2% dan 54,6% gacha ko'tarilgan.

Mustaqillik ko'rsatkichi bo'yicha eksperimental guruhda mustaqil mashg'ulotlar soni haftasiga o'rtacha 1,2 martadan 4,8 martagacha oshgan. Individual dasturni bajarish darajasi 28,4% dan 74,2% gacha, o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalari esa 30,2% dan 72,6% gacha yaxshilangan.

Sog'liqni saqlash kompetensiyasi mezoni bo'yicha eksperimental guruhda sog'lom turmush tarzi haqidagi bilimlar darajasi 33,0% dan 78,4% gacha, ovqatlanish madaniyati 30,8% dan 71,6% gacha, stress bilan kurashish ko'nikmalari esa 31,4% dan 74,2% gacha oshgan.

2-jadval: Masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlari samaradorligi darajalari bo'yicha talabalar taqsimoti¹⁴

Darajalar	EG – masofaviy innovatsion (n=96)		NG – an'anaviy masofaviy (n=48)	
	Dastlabki	Yakuniy	Dastlabki	Yakuniy
Yuqori daraja (75–100 ball)	4 (4,2%)	54 (56,3%)	2 (4,2%)	10 (20,8%)
O'rta daraja (50–74 ball)	18 (18,8%)	36 (37,5%)	10 (20,8%)	22 (45,8%)
Past daraja (0–49 ball)	74 (77,1%)	6 (6,3%)	36 (75,0%)	16 (33,3%)

2-jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, innovatsion masofaviy dastur qo'llanilgan eksperimental guruhda yuqori darajaga erishgan talabalar ulushi dastlabki 4,2% dan yakuniy 56,3% gacha oshgan. An'anaviy masofaviy mashg'ulotlar olib borilgan nazorat guruhida esa ushbu ko'rsatkich 4,2% dan 20,8% gacha yetgan. Past darajadagi talabalar ulushi eksperimental guruhda 77,1% dan 6,3% gacha kamaygan bo'lsa, nazorat guruhida 75,0% dan 33,3% gacha pasaygan.

Korrelyatsion tahlil natijalari ishlab chiqilgan mezonlar o'zaro ijobiy korrelyatsiyaga ega ekanligini ko'rsatdi. Eng yuqori korrelyatsiya motivatsiya darajasi va mustaqillik ko'rsatkichi o'rtasida aniqlandi ($r=0,86$, $p<0,001$). Jismoniy faollik darajasi bilan sog'liqni saqlash kompetensiyasi o'rtasidagi korrelyatsiya ham yuqori darajada bo'ldi ($r=0,82$, $p<0,001$).

Faktorli tahlil natijalariga ko'ra, masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlari samaradorligini belgilovchi asosiy omillar aniqlangan: birinchi omil – raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish (umumiy dispersiyaning 34,6%), ikkinchi omil – individual yondashuv va monitoring tizimi (24,8%), uchinchi omil – talabalarning motivatsiyasi va mustaqilligi (18,2%), to'rtinchi omil – o'qituvchining pedagogik mahorati (12,4%).

¹³ Izoh: EG – eksperimental guruh (innovatsion masofaviy dastur); NG – nazorat guruh (an'anaviy masofaviy mashg'ulotlar); p – statistik ahamiyatlilik darajasi. Natijalar 20 ballik shkala bo'yicha baholangan.

¹⁴ Izoh: EG – eksperimental guruh; NG – nazorat guruh. Qavs ichida foiz ko'rsatkichi keltirilgan.

Tadqiqot natijalari masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etishda innovatsion raqamli texnologiyalar va individual yondashuvning muhim o'ringa ega ekanligini tasdiqladi. Olingan natijalar L.P. Matveyev, J.K. Xolodov va V.S. Kuznetsovlarning jismoniy tarbiya nazariyasi sohasidagi ilmiy xulosalari bilan uyg'unlashadi.¹⁵

Jismoniy faollik darajasi mezoni bo'yicha olingan natijalar V.K. Balsevich va L.I. Lubyshevaning jismoniy tarbiya sohasidagi ilmiy tadqiqotlari bilan mos keladi. Ushbu olimlar jismoniy faollikning shaxs salomatligi va ijtimoiy moslashuviga ijobiy ta'sirini ta'kidlagan. Mazkur tadqiqot natijalari ham jonli video mashg'ulotlar va mobil ilovalar orqali monitoring qilish talabalarning jismoniy faolligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi.¹⁶

Texnik ko'nikmalar mezoni bo'yicha olingan natijalar P.K. Petrov va N.V. Lyandarskayaning masofaviy jismoniy tarbiyada axborot texnologiyalarini qo'llash samaradorligi haqidagi ilmiy xulosalariga mos keladi. Video tahlil, real vaqt rejimida tuzatishlar kiritish va individual qayta aloqa texnologiyalari talabalarning texnik ko'nikmalarini samarali rivojlantirish imkonini bergan.¹⁷

Motivatsiya darajasi mezoni bo'yicha olingan natijalar V.I. Grigoryev va I.V. Manzheleyning ilmiy xulosalari bilan mos keladi. Ushbu olimlar mashg'ulotlarning qiziqarli va interaktiv shaklda tashkil etilishi talabalar motivatsiyasini sezilarli darajada oshirishini ta'kidlagan. Tadqiqot davomida gamifikatsiya elementlari, onlayn musobaqalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali tashkil etilgan aloqa tizimining motivatsiyaga ijobiy ta'siri aniqlandi.¹⁸

Xalqaro miqyosda D. Porat, V. Varea va G. Gonzalez-Calvo tomonidan COVID-19 davrida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar bilan mazkur ish natijalari o'rtasida umumiy tendensiyalar mavjud. Xalqaro tadqiqotchilar ham raqamli texnologiyalar, video darslar va onlayn monitoring tizimlarining masofaviy jismoniy tarbiya samaradorligini oshirishdagi rolini ta'kidlagan.¹⁹

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundan iboratki, olingan natijalar masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish an'anaviy masofaviy usullarga nisbatan ancha samaraliroq ekanligini ko'rsatdi. Ishlab chiqilgan innovatsion dastur boshqa ta'lim muassasalarida ham qo'llanilishi mumkin.

Shu bilan birga, tadqiqotning ayrim cheklovlari ham mavjud. Birinchidan, tadqiqot faqat O'zbekiston Respublikasining uchta viloyatida olib borilganligi sababli natijalarni boshqa mintaqalarga umimlashtirish ehtiyohtorlik bilan amalga oshirilishi lozim. Ikkinchidan, tadqiqot davomida talabalarning uy sharoitida bajarilgan jismoniy mashg'ulotlari sifatini to'liq nazorat qilish imkoniyati cheklangan bo'ldi. Uchinchidan, internet tezligi va texnik ta'minot sifati barcha hududlarda bir xil darajada ta'minlanmadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijasida masofaviy ta'lim sharoitida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etishning innovatsion metodikasi ishlab chiqildi hamda uning samaradorligi eksperimental yo'l bilan isbotlandi. Innovatsion dastur jonli video mashg'ulotlar, maxsus video darsliklar, mobil ilovalar orqali monitoring hamda individual yondashuv komponentlarini o'z ichiga oldi.

Eksperimental tadqiqot natijalari innovatsion masofaviy jismoniy tarbiya dasturining an'anaviy masofaviy mashg'ulotlarga nisbatan ancha samarali ekanligini tasdiqladi. Innovatsion dastur qo'llanilgan eksperimental guruhda jami ball ko'rsatkichi bo'yicha 128,1% o'sish qayd etilgan bo'lsa, nazorat guruhida ushbu ko'rsatkich 62,6% ni tashkil etdi.

Eng yuqori o'sish motivatsiya darajasi mezoni bo'yicha kuzatildi (120,0%), bu esa masofaviy ta'lim sharoitida innovatsion texnologiyalarning talabalar motivatsiyasini oshirishdagi muhim rolini ko'rsatadi. Shuningdek, mustaqillik ko'rsatkichi bo'yicha ham sezilarli o'sish qayd etildi (128,1%), bu talabalarda mustaqil jismoniy mashg'ulotlar olib borish ko'nikmalarining shakllanganligini tasdiqlaydi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Birinchidan, masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini tashkil etishda jonli video platformalardan (Zoom, Google Meet) muntazam foydalanish zarur. Ikkinchidan, talabalarning jismoniy faolligini monitoring qilish uchun maxsus mobil ilovalardan foydalanish lozim. Uchinchidan, har bir talaba uchun individual mashg'ulot dasturini ishlab chiqish hamda uning bajarilishini nazorat qilish tizimini joriy etish maqsadga muvofiq. To'rtinchidan, gamifikatsiya elementlari va onlayn musobaqalar orqali talabalar motivatsiyasini oshirish tavsiya etiladi.

15 Qarang: Matveyev L.P. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – M., 2008; Xolodov J.K., Kuznetsov V.S. Jismoniy tarbiya va sport nazariyasi va metodikasi. – M., 2012.

16 Qarang: Balsevich V.K. Sportga yo'naltirilgan jismoniy tarbiya ontokineziologiyasi. – M., 2000; Lubysheva L.I. Jismoniy va sportiv madaniyat sotsiologiyasi. – M., 2001.

17 Qarang: Petrov P.K. Jismoniy tarbiyada axborot texnologiyalari. – M., 2013; Lyandarskaya N.V. Masofaviy ta'lim texnologiyalari asosida jismoniy tarbiya jarayonini tashkil etish. – M., 2021.

18 Qarang: Grigoryev V.I. Oliy ta'lim muassasalarida masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlari // Teoriya i praktika fiz. kul'tury. – 2020. – №8; Manzheley I.V. Jismoniy tarbiya va sport muhitining innovatsion texnologiyalari. – Tyumen', 2016.

19

Kelgusida tadqiqotni davom ettirish hamda masofaviy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining samaradorligini yanada chuqurroq o'rganish rejalashtirilmoqda. Xususan, sun'iy intellekt texnologiyalari asosida individual mashg'ulot dasturlarini avtomatik shakllantirish, virtual reallik (VR) texnologiyalarini jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida qo'llash hamda gibrid (aralash) ta'lim modeli asosida jismoniy tarbiyani tashkil etish masalalarini tadqiq etish istiqbollari belgilangan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Матвеев Л.П. Теория и методика физического воспитания. – М.: Физкультура и спорт, 2008. – 544 с.
2. Холодов Ж.К., Кузнецов В.С. Теория и методика физического воспитания и спорта. – М.: Академия, 2012. – 480 с.
3. Kerimov F.A. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2005. – 384 b.
4. Salomov R.S., Xo'jayev F.X. Yengil atletika: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2010. – 296 b.
5. Любишева Л.И. Социология физической и спортивной культуры. – М.: Академия, 2001. – 240 с.
6. Бальсевич В.К. Онтокинезиология физического воспитания, ориентированного на спорт. – М.: Теория и практика физической культуры, 2000. – 274 с.
7. Ляндарская Н.В. Организация процесса физического воспитания на основе технологий дистанционного обучения. – М.: Физкультура и спорт, 2021. – 186 с.
8. Петров П.К. Информационные технологии в физическом воспитании. – М.: Академия, 2013. – 288 с.
9. Григорьев В.И. Дистанционные занятия по физическому воспитанию в высших учебных заведениях // Теория и практика физической культуры. – 2020. – № 8. – С. 52–58.
10. Манжелей И.В. Инновационные технологии среды физического воспитания и спорта. – Тюмень: ТГУ, 2016. – 320 с.
11. Бароненко В.А. Основы здорового образа жизни. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
12. Осипов А.Ю. Дистанционное физическое воспитание в системе высшего образования: проблемы и перспективы // Вестник спортивной науки. – 2021. – № 3. – С. 61–67.
13. Abdullayev A., Hasanov I. Jismoniy tarbiya va sport asoslari. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021. – 312 b.
14. Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии. – М.: Аркти, 2005. – 288 с.
15. Завьялов А.И. Управление физической активностью студентов в условиях дистанционного обучения // Физическая культура. – 2021. – № 5. – С. 38–44.
16. Usmonxo'jayev T.S. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2018. – 356 b.
17. Nishonov A.T. Yengil atletika mashg'ulotlarini tashkil etish. – Toshkent: Ilm ziyo, 2017. – 224 b.
18. Кузьмичева Е.В. Физическое воспитание в условиях дистанционного обучения: методологические подходы // Педагогика. – 2022. – № 1. – С. 78–84.
19. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
20. Чурикова Л.Н. Опыт организации уроков физической культуры с использованием цифровых технологий // Физкультура в школе. – 2021. – № 6. – С. 24–29.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.